Riikliku küberturvalisuse uudiskiri

2022-01

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium

IT-minister: peame olema valmis, et Ukraina vastased küberründed jõuavad ka Eestisse

Andmekaitse Inspektsioon

Andmekaitsepäeva veebiseminar “Kaamerad. Kaamerad? Kaamerad!”

TalTech

Seitsmes Interdistsiplinaarne küberuuringute konverents ICR2022 toimub 13. juunil

Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium

Seekordses uudiskirjas

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

IT-minister: peame olema valmis, et Ukraina vastased küberründed jõuavad ka Eestisse 3

Digiarengu asekantslerina alustas tööd Luukas Kristjan Ilves 4

Digiriigi Akadeemia avas „Teenuste turvalisuse ABC" kursuse 5

Andmekaitse Inspektsioon

Andmekaitsepäeva veebiseminar "Kaamerad. Kaamerad? Kaamerad!" 5

Hoiatused ettevõtete Science Repository OÜ ja Swiss Transport OÜ suhtes 6

TalTech

Seitsmes Interdistsiplinaarne küberuuringute konverents ICR2022 toimub 13. juunil 6

TalTech avaldas kolm õpilaste digitaalse ohutuse alast uuringuraportit 6

KüberNööpnõel ootab taas õpilasi end proovile panema 7

Uued küberturbe ülesanded õpilastele Targalt internetis kodulehel 7

e-Governance Academy

Lääne-Balkani küberturvalisuse tõhustamise uuring 8

Cybernetica

Cybernetica arendab koostööd Paapua Uus-Guinea ning Madagaskariga 8

CGI Eesti

Spoofy — lapsed peavad ka küberturvalised olema 8

Uudiskirjaga liitumiseks saada soov **martin.paluoja@mkm.ee**

IT-minister: peame olema valmis, et Ukraina vastased küberründed jõuavad ka Eestisse

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) ja Riigi Infosüsteemi Amet (RIA) saatsid nii riigiasutuste kui elutähtsat ja olulist teenust osutavate ettevõtete juhtidele küberturvalisuse alased soovitused seoses Ukraina vastaste küberrünnete ja nende võimaliku mõjuga Eestis.

„Sõjalise eskalatsiooni oht Ukrainas on halvendanud oluliselt ka meie regiooni küberturvalisuse olukorda ning praegu on vaja, et ettevõtete ja asutuste juhid mõtleksid oma organisatsioonide IT- ja sidesüsteemide turvalisusele — kas kõik vajalik on tehtud, et elementaarsed küberhügieeni meetmed oleksid rakendatud või mis saab siis, kui mõni süsteem küberrünnaku alla satub," rõhutas ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Andres Sutt. Kuigi ministri sõnul ei ole sama käekirjaga ründeid praegu Eestis näha olnud, tuleb olla valmis olukorraks, mil ka Eesti infosüsteemid ja teenused rünnaku alla sattuda võivad.

Kirjas ettevõtete ja asutuste juhtidele soovitavad MKM ja RIA asutustel veenduda, et nende infosüsteemide varunduslahendused on olemas ja toimivad ning et olemas oleks toimiv kriisiplaan võimaliku küberintsidendi puhuks. Asutustel tuleb tagada piisav ressurss infoturbemeeskondadele, et ilmnevate turvanõrkuste või intsidentide puhul jõutaks piisavalt kiiresti reageerida, samuti tuleks töötajatele meenutada heade küberhügieeni praktikate vajadust.

RIA peadirektori asetäitja Gert Auväärti sõnul tuleks ettevõtetel läbi mõelda, mis saab siis, kui e-teenus mõnda aega ei tööta või koduleht on maas. „Kui toimub edukas rünnak, siis see kasvab kiiresti asutuse IT-osakonna probleemist suuremaks, sest see võib lüüa rivist välja kogu asutuse. Kui haiglavõrku on ühendatud vanal operatsioonisüsteemil töötav meditsiiniaparaat ja see saab küberrünnakuga pihta, pole välistatud, et terve haigla töö jääb seisma," selgitas Auväärt. „Organisatsioonides peaks olema selgelt paigas, mida sellisel puhul ette võtta ja kuidas intsidendi mõju leevendada. Rünnaku käigus seda välja töötada on hilja. Majja kolides on evakuatsiooniplaan paigas. Kui pääsuteed ja tulekahju ajal käitumine pole selged, siis võib lõpptulemus olla väga ränk," tõi Auväärt näite, kuidas ettevalmistus aitab halvimat ära hoida.

RIA soovitab asutustel luua ülevaate ka väliste IT-teenuste pakkujate küberturvalisuse olukorrast ja leppida kokku, kuidas toimub küberintsidentidest teavitamine ja neile reageerimine. Ukrainas toime pandud ründed valitsusasutuste vastu said võimalikuks just välise IT-teenuse pakkuja kaudu.

Tutvu RIA soovitustega infoturbejuhtidele nende kodulehel: RIA ohuhinnang: Ukraina vastased küberründed ja võimalik mõju Eestis.

Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium

Digiarengu asekantslerina alustas tööd Luukas Kristjan Ilves

Jaanuaris alustas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis digiarengu asekantslerina tööd Luukas Kristjan Ilves.

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Andres Suti sõnul on uue asekantsleri ülesandeks viia Eesti digiriik senisest veel paremale tasemele ja ehitada juba loodud vundamendile tuleviku digiühiskonda. „Tänased ootused meie digiriigile on kõrgemad kui eales varem ning seda vaatamata sellele, et maailma tasemel oleme endiselt teerajajad. Uue asekantsleri ülesandeks on viia digiriik ja meie digiühiskond tasemele, mis nendele kõrgetele ootustele vastab, ja neid ka ületab, ning muuta riigi digiteenuste kasutajakogemus kõigile veelgi mugavamaks ja lihtsamaks. Selle saavutamiseks on lahkuv asekantsler Siim Sikkut loonud väga tugeva vundamendi ning tänasest võtab juhtrolli üle Luukas. Soovin talle selleks palju edu!“ sõnas Sutt.

Ilves nõustus ministriga, et nii Eesti inimeste kui rahvusvahelised ootused meie digiriigile on kõrged. „Inimene ootab riigi digiteenustelt kasutajakogemust, mis on sama hea, kui erasektori parimatel. Ettevõtjad ootavad maailma parimat platvormi äri ajamiseks ning maailm laiemalt näeb Eestit positiivse eeskuju ja digiühiskonna teerajajana. Minu eesmärk on, et digiühiskonna positiivne mõju oleks selgelt tajutav ka suurte ühiskondlike eesmärkide saavutamisel, nagu tervelt elatud aastad, majanduskasv, elanikkonna turvatunne ja rohepöörde edukus. Meie digiriik, ühendused ja küberturvalisuse kõrge tase peavad olema ühiskonnale toeks ka kriisihetkedel või juhul, kui satume rünnaku alla,“ rääkis Luukas Ilves.

Uue asekantsleri sõnul annab mullu sügisel valminud digiühiskonna arengukava 2030 olulise tõuke nende eesmärkide suunas. „Eriti põhjalikult käsitleb arengukava digiriigi arengut, kirjeldades rohelist, inimkeskset, tõhusat digiriiki, mis teeb sel kümnendil olulise kvaliteedihüppe. Tänan Siimu sihi paika panemise eest ja pingutan koos MKM-i digiarengu tiimi ja teiste nii avaliku kui erasektori partneritega selle edukal ellu viimisel,“ märkis Ilves.

Varem töötas Luukas Ilves küberturbe ning plokiahela ettevõtte Guardtime strateegiajuhina ning enne seda teadus- ja innovatsioonikoostöö osakonna juhina. Enne seda oli ta Brüsselis tegutseva mõttekoja The Lisbon Council asejuht ja vanemteadur. Eesti EL eesistumise ajal juhtis Luukas digipoliitika tiimi ja programmi Eesti Alalises Esinduses EL juures. Samuti on Ilves töötanud nii Riigi Infosüsteemi Ametis kui Kaitseministeeriumis. Kõrghariduse omandas Ilves Stanfordi Ülikoolis rahvusvaheliste suhete ja filosoofia erialadel, ta on käinud täiendkoolitustel Oxfordi Ülikoolis ning omandab praegu Executive MBA-d Quantic School of Business and Technology-lt.

Digiarengu asekantsleri ametiaeg kestab 5 aastat. Eelmine digiarengu asekantsler Siim Sikkut oli ametis 6. märtsist 2017 kuni 14. jaanuarini 2022.

Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium

Digiriigi Akadeemia avas „Teenuste turvalisuse ABC“ kursuse

Eesti on võtnud eesmärgiks, et meie digiriigi küberruum on turvaline ja usaldusväärne. E-kursus „Teenuste turvalisuse ABC“ aitab ühtlustada arusaamasid standarditest ja praktikatest turvaliste digiriigi teenuste loomisel. Eeskätt avaliku sektori teenistujatele suunatud e-kursus tutvustab teenuse turbe olulisemaid mõisteid, selgitab teenuse disaini otsuste olulisust digiriigi turbes ning jagab praktilisi soovitusi teenuste arendamiseks või planeerimiseks.

Digiriigiakadeemia.ee kursused on mõeldud iseseisvaks läbimiseks ja seda kursusel osalejale sobival ajal. Kursuse läbimiseks kulub 45-60 minutit, kuid kursust on võimalik läbida ka lühemate moodulite kaupa, jätkates sobival ajahetkel pooleli jäänud kohast. Kursuse lõpetamisel väljastatakse osalejale soovi korral ka tõend. Lisaks „Teenuste turvalisuse ABC“ kursusele on keskkonnast leitavad „Digiriigi ABC“, „Andmete ABC“, „Krattide ABC“ ning „Digiriigi teenuste arendamise ABC“.

Meil on hea meel, kui saad anda on panuse digiriigi arendamisse läbides kursuse ise või soovitades seda oma kolleegidele ning koostööpartneritele (sh digiriigi ja selle teenuste arendamisega tegelejatele). Ootame märkamisi ja ettepanekuid meiliaadressil digiakadeemia@mkm.ee. Samuti on oodatud mõtted ja ettepanekud, milliseid teemasid võiksime kursuste raames tulevikus käsitleda.

Andmekaitse Inspektsioon

Andmekaitse Inspektsioon

Andmekaitsepäeva veebiseminar “Kaamerad. Kaamerad? Kaamerad!”

28. jaanuaril tähistati üle maailma andmekaitsepäeva. Andmekaitse Inspektsioon korraldas sel puhul teabepäeva, mida saab järele vaadata inspektsiooni kodulehel, YouTube’i kanalis ja Facebooki lehel.

Teabepäeval võeti sedapuhku fookusesse kaamerate kasutamine. Korrati üle kaamerate kasutamise üldpõhimõtted, räägiti värskelt uuendatud kaamerate kasutamise juhendist ja peamistest mureküsimustest ning trendidest. Eraldi pöörati tähelepanu kaameratele koolikeskkonnas, korteriühistutes ja teenindusettevõtetes. Päeva lõpuks pöörati pilk tulevikku ja arutleti selle üle, kuhu suunas tehnoloogilised lahendused arenevad ja millisesse ühiskonda me teel oleme. Kas maailmas, kus kaamerad ümbritsevad meid igal sammul, on üldse privaatsusele kohta?

Autor: Enriko Pedaksalu, Marathon Studios

Andmekaitse Inspektsioon

Iga-aastase andmekaitsepäeva eesmärk on näidata inimestele, milliseid isikuandmeid nende kohta kogutakse ja töödeldakse, miks seda tehakse ning millised on nende õigused andmete töötlemisega seoses.

Hoiatused ettevõtete Science Repository OÜ ja Swiss Transport OÜ suhtes

Andmekaitse Inspektsioon avaldas oma kodulehel hoiatused kahe ettevõtte suhtes.

Science Repository OÜ kogub füüsiliste ja juriidiliste isikute kontakte. Inspektsioon soovitab veebilehele sciencerepository.org oma kontaktandmeid mitte sisestada, sest andmete töötluse eesmärk on teadmata. Samuti ei ole tegemist nii turvalise veebilehe ega andmetöötlejaga nagu andmesubjektidele veebilehel kuvatakse ja kinnitatakse.

Swiss Transport OÜ on alates aastast 2018 rikkunud elektroonilise side seaduse ja infoühiskonna teenuse seaduse nõudeid inimestele ja võimalik, et ka juriidilistele isikutele reklaamkirju saates.

Hoiatustega saab tutvuda inspektsiooni veebilehel hoiatuste lehel.

TalTech

Seitsmes Interdistsiplinaarne küberuuringute konverents ICR2022 toimub 13. juunil

TalTechi küberkriminalistika ja küberjulgeoleku keskus korraldab juba seitsmendat korda Interdistsiplinaarset küberuuringute konverentsi ICR (Interdisciplinary Cyber Research Conference). Konverentsi eesmärk on kokku tuua nii noored kui ka tunnustatud teadlased. Esitletakse ettekandeid tehnoloogiast ja küberjulgeolekust, aga ka selle strateegiatest, õiguslikest ja inimlikest aspektidest. ICR2022 toimub 13. juunil 2022.a uuenduslikus hübriidformaadis TalTech MEKTORYs ja veebis.

Võimalik on osaleda esinejana (esitades konverentsile oma uurimistöö lühikokkuvõtte ja esinedes ettekandega) või kuulajana. Esinejatelt ootab TalTech uurimistööst 1000-sõnalist lühikokkuvõtet 18. aprilliks Easychair keskkonnas. Kõik autorid saavad oma tööle tagasisidet ning valitud autorid saavad kutse konverentsile oma ideid tutvustama.

Konverents toimub inglise keeles ning on kõigile osalejatele tasuta. Konverentsile registreeruda saab siin ning täpsemat infot konverentsi kohta leiab selle kodulehel. Konverentsi peakorraldajad on Dr Anna-Maria Osula (Guardtime/TalTech) ja Prof Olaf Maennel (TalTech).

TalTech avaldas kolm õpilaste digitaalse ohutuse alast uuringuraportit

TalTechi küberkriminalistika ja küberjulgeoleku keskus viis KüberPähkli projekti raames 2021. aastal läbi kolm kooliõpilaste digitaalset ohutust käsitlevat uuringut, mille raportid on nüüdseks valminud ning projekti kodulehel kõigile huvilistele ka kättesaadavad.

Uuringute käigus analüüsiti erinevate KüberPähkli testide ja võistluste tulemusi — nende hulgas olid KüberNööpnõel test 1.-6. klassidele, kus osales 7506 vastajat, KüberPähkel põhiuuring 4.-9. klassidele (7247 vastajat) ja lihtsustatud õppekava uuring (240 vastajat) ning KüberPuuring võistlus 7.-12 klassidele, kus osales 3920 õpilast. Uuringud viidi läbi nii eesti kui vene keeles.

Uuringute tagasiside ankeetidest jäid läbiviijatele silma mitmed huvitavad tähelepanekud. Muuhulgas selgus kõige noorematele õpilastele korraldatavast testist, et eestikeelsest vastajatest osalevad arvutitunnis 74,9% ning venekeelsetest 60,7% ning et

COVID-19 pandeemia tulemusel on langenud õppijate osalus IT-ringides, lisaks on oluliselt langenud ringides tüdrukute osalus. Samuti selgus, et keskmise vanuserühma vastajate hulgast tunneb 37% eestikeelsetest ja 47% venekeelsetest vastajatest igapäevaselt kiusamist. KüberPuuringu võistlusest selgus, et infoühiskonna teemade osas pakuvad noortele enim huvi: tehnika ja inimfaktor, massimeedia ja massikultuur, majandus-äri ja turvalisus, lisaks tehnilistest teemadest — programmeerimine ja nutiseadmed.

KüberNööpnõel ootab taas õpilasi end proovile panema

Alates 8. veebruarist ootab KüberPähkli projekt taas õpilasi osa võtma KüberNööpnõela testist, et panna proovile oma teadmised digitaalses ohutuses ja nuputamises.

KüberNööpnõel on 1.-6. klasside õpilastele

toimuv koolisisene digitaalse ohutuse ja küberkaitse teemasid tutvustav võistlus. Ülesanded on loonud digitaalse ohutuse eksperdid ja küberkaitse talendid, et panustada meie kõige nooremate ehk "KüberNööpnõelte" huvisse IT teemade ja ohutuse vastu. Test avaldatakse KüberPähkli kodulehel ning see jääb avatuks kuni 31. märtsini.

KüberPähkel on koondnimi Kaitseministeeriumi poolt ellu kutsutud ja TalTechi küberkriminalistika ja küberjulgeoleku keskuse poolt läbiviidavale uuringule ja testimisele põhikooli-, gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilastele. Projekti toetavad Kaitseministeerium ja Targalt internetis projekt.

Uued küberturbe ülesanded õpilastele Targalt internetis kodulehel

Targalt internetis projekt avaldab oma kodulehel uued küberturbe ülesanded 7.-12. klasside õpilastele.

Alates 8. veebruarist on küberturbe ülesannete portaalis avaldatud uued ülesanded, mis suunavad 7.-12. klasside õpilasi kasutama oma nutikust internetis info otsimises ja kastist välja mõtlemises. Ülesandeid piloteeriti 2021. aasta lõpus toimunud KüberPuuringu võistlusel. Ülesannete kogumik on valminud koostöös Targalt internetis projektiga.

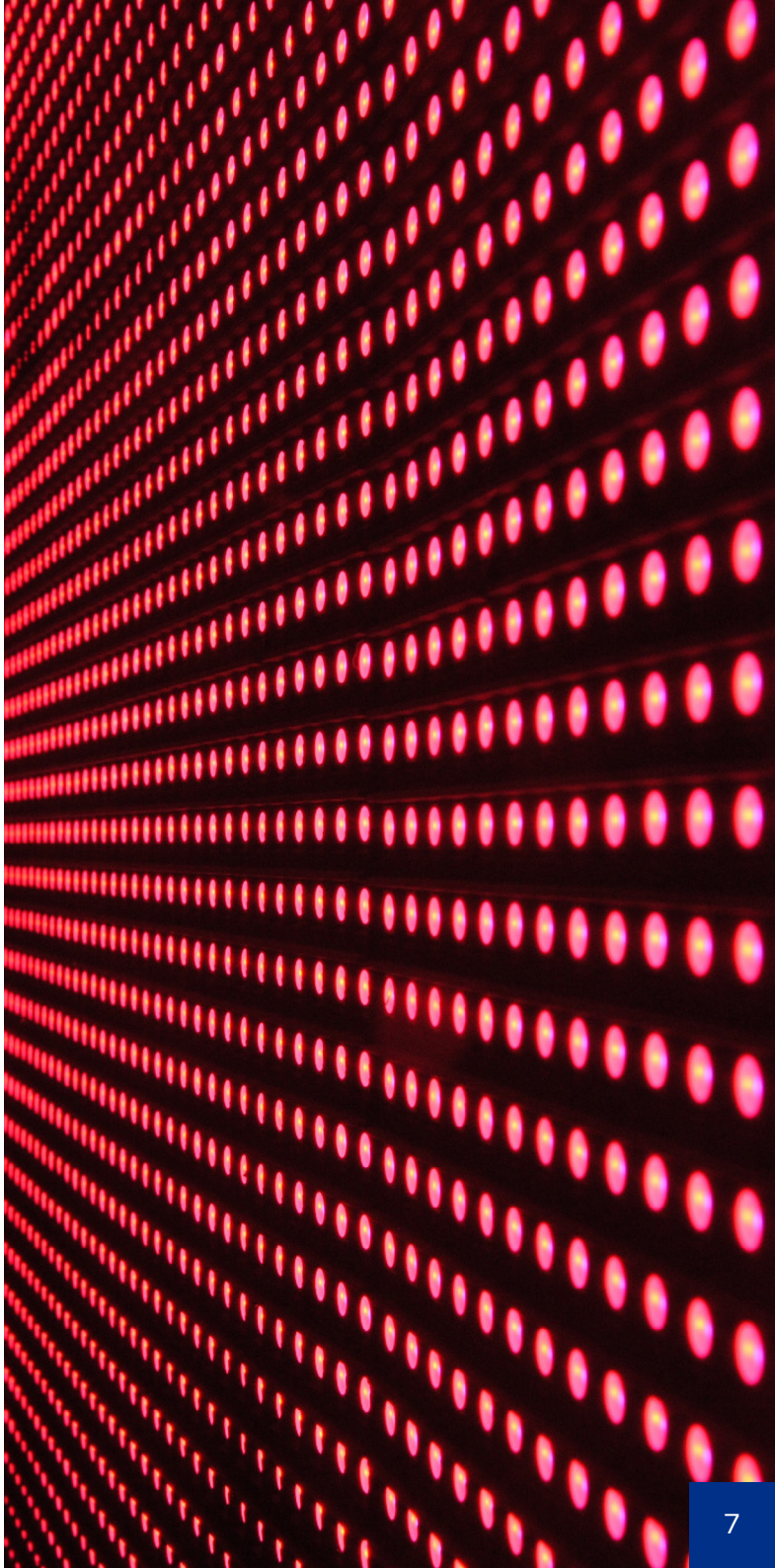

e-Governance Academy

Lääne-Balkani küberturvalisuse tõhustamise uuring

eGA kübereksperdid alustasid kuue Lääne-Balkani riigi küberturvalisuse olukorra hindamist.

Eesti ja eGA eksperdid tuvastavad ja analüüsivad projektis Lääne-Balkani küberturbe suutlikkuse suurendamise vajadusi ning võimalusi Euroopa Komisjoni toetuse kaasamiseks. Projekt päädib tulevaste võimalike tegevuste prioriteetide, lähtealuste ja eesmärkide määratlemisega.

Uuring hõlmab järgmist:

- Küberjulgeoleku õigusliku, poliitilise ja institutsionaalse raamistiku analüüs ning vastavusseviimine Euroopa Liidu acquis'ga;

- Pädevate asutuste operatiivse võimekuse ja CERT/CSIRT meeskondade suutlikkuse analüüs tegeleda küberohtude ja intsidentidega ning riskide maandamisega, sealhulgas ka piirkondlikus ja rahvusvahelises koostöös;

- Elutähtsate teenuste operaatorite kindlaksmääramine vastavalt EL NIS direktiivile ja nende koostöö CERTide/CSIRTidega;

- Õigusliku ja poliitilise raamistiku kaardistamine, mis hõlmab elutähtsate teenuste osutajaid ja Lääne-Balkani reguleeriva raamistiku vastavusse viimist EL NIS direktiiviga;

- Avaliku ja erasektori koostöö kaardistamine küberturvalisuse valdkonnas.

Cybernetica

Cybernetica arendab koostööd Paapua Uus-Guinea ning Madagaskariga

Jaanuari alguses sõlmisid Cybernetica ja Paapua Uus-Guinea Dubai EXPO-l koostöömemorandumi, mille eesmärk on arendada koostööd digiülemineku soodustamiseks, alustades andmevahetustehnoloogiatest.

Kevin Tammearu, kes esindas Cyberneticat allkirjastamisel ütles: „Me alustame turvalise andmevahetuse rakendamisega, et ehitada tugev vundament, mille peale tulevikus rajada edasisi turvalisi digilahendusi. Lisaks tehnoloogilistele lahendustele pakub Cybernetica ka konsultatsioonivõimalusi, näiteks eduka digitaliseerimise tarbeks vajaminevate poliitikate disainimisel."

Jaanuaris esines ka Cybernetica juhatuse esimees Oliver Väärtnõu Madagaskari IT ministeeriumi korraldatud seminaril, esitledes strateegilist kava turvaliste e-teenuste disainimiseks valitsuste tasandil.

CGI Eesti

Spoofy – lapsed peavad ka küberturvalised olema

Eelmisel sügisel tõi CGI Eesti välja nooremale koolieale mõeldud küberturvalisuse ja-hügieeni mängu Spoofy. Mängu eesmärk on kõikidest lastest teha küberkangelased, kes oskavad kõiki küberprobleeme lahendada ja päästavad maailma.

Spoofy sai alguses 2019. aastal Soomes ja Eesti versioon tuli välja sügisel 2021. Spoofy on hariduslik mäng, mida saab mängida telefonis, tahvlis või arvutist otse veebilehel. Mäng on tasuta ja täiesti reklaamivaba. Spoofy mängus on neli maailma, mis õpetavad lastele kuidas internetis käituda: mida jagada, kellega jagada, kelle pilti internetti panna, millised peaksid olema paroolid, kuidas käituda rahaga ja palju muud. Mängu peamine fookus on suunata lapsed olema ettevaatlikud, aga küsima täiskasvanutelt abi, kui midagi juhtub. Mängu eesmärk on lapsi õpetada, kuid tegemist on eelkõige mänguga ehk lastel on nii lõbus, et nad ei märkagi, kui midagi õpivad.

Spoofy on hea abivahend ka vanematele, kes soovivad lapsi juhendada. Mäng näitab ära erinevad juhtumid, mille peale vanemad ehk ise ei tule või aitab selgitada seda mõtet, mida ema-isa tahaks lastele edasi anda. Spoofy lehel on üleval ka juhised lapsevanematele, mis sisaldavad ülevaadet mängust ja maailmadest, aga ka lisainfot ja aruteluküsimusi, mida lastega võiks arutada.

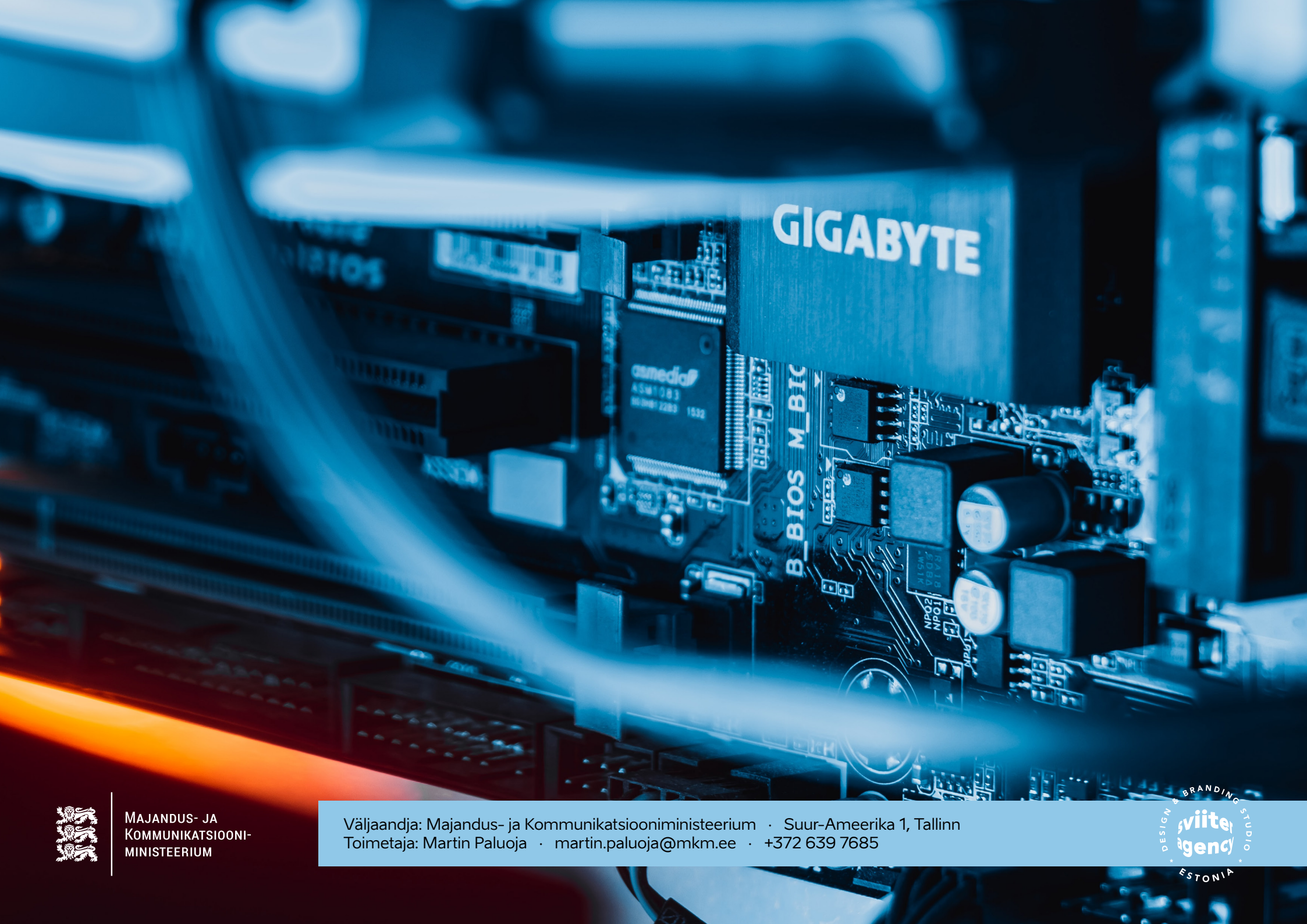

Majandus- ja Kommunikatsiooni-
ministeerium

Väljaandja: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium · Suur-Ameerika 1, Tallinn
Toimetaja: Martin Paluoja · martin.paluoja@mkm.ee · +372 639 7685

DESIGN & BRANDING STUDIO viite agency ESTONIA